

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

CUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prečinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 29 mart 1940
God. XI • Broj 13

Nacionalna politika i inorodni elementi

Ne volimo šoviniste kod drugih naroda, pa ni kod svoga. Nacionalisti smo, ali ne formalistički i reakcionarni, već ko-
renito narodski i napredni. Nacionalisti smo zato, što u svo-
jim narodnim tradicijama, te u etičkim, misaonim i fizičkim
snagama svoga naroda vidimo goleme mogućnosti stvara-
nja na svima područjima; i što, prema tome, verujemo u
blagotvornu misiju jugoslovenstva, u sredini u kojoj ga je
istorija postavila, i što se tom misijom i tim odlikama pono-
simo. Naš nacionalizam nije, dakle, snaga koja izvire iz ne-
sreće drugih, ni iz otimanja onog što nije naše.

ZATO ŠTO SMO NACIONALISTI, HOĆEMO I SVOJU, NACIONALNU DRŽAVU, koja će biti jugoslovenska, ne samo po imenu, već i PO SADRŽINI, I PO SVIM SPOLJNIM I UNUTRAŠNIM OZNAKAMA. U toj državi postoji samo jedan državni narod, samo jedan državni jezik, samo jedna državna misao, i samo jedan državni nacionalizam i patriotizam, — jugoslovenski! NACIONALNO I DRŽAVNO SE U TOJ DRŽAVI POKRIVAJU SAMO U JUGOSLOVENSTVU, i samo u njegovim sastavnim delovima, srpskom, hrvatskom i slovenačkom. Samo Jugosloveni, tj. samo Srbi, Hrvati i Slovenci su u toj državi DOMAĆINI I SVOJI NA SVOME. U tome i leži opravdanje postojanja Jugoslavije; što ona predstavlja jedini mogući okvir za duhovno, ekonomsko, političko i nacionalno izživljavanje jugoslovenstva i njegovih komponenta, i najpogodniji instrumenat za njegovu saradnju sa drugim narodima. Nemstvo, mađžarstvo, ili ma koja druga narodnost, ne mogu postavljati te zahteve u Jugoslaviji, već zato, što već postoje nacionalne države nemstva i mađžarstva, kao instrumenat svestranog izživljavanja tih etnosa.

To, naravno ne znači, da Jugosloveni u toj državi treba da budu i tirani, koji inorodnim elementima ne daju živeti. Naprotiv, — svima njima treba da je zajemčena jednakost pred zakonom i sloboda kulturnog rada; naravno u onoj meri, u kojoj su našim sunarodnjacima, u odnosnim drugim državama, ZAJEMČENA JEDNAKA PRAVA! To ne znači, da mi želimo da se povodimo za tuđim šovinizmom, već obratno, da tuđi šovinizam približimo svojoj snošljivosti. Ali više od toga ne! Govoriti na ravnoj nozi i U JEDNAKOM SMISLU o »raznim narodima Jugoslavije«, kao što se to počelo u poslednje vreme, znači rušiti nacionalni karakter Jugoslavije; i zemlju, koja je naše, jugoslovensko (ili, ako hoćete, srpsko, hrvatsko i slovenačko!) ognjište, svesti na bezličnu nacionalitetnu konstrukciju u kojoj Srbi, Hrvati i Slovenci ne predstavljaju ništa više od Mađžara, Nemaca, Arnauta itd.; i koja po malo liči na han, koji je svakog onog ko je u nje svratio. Ne može se, dakle, u jednom dahu govoriti o »Srbima, Nemcima, Mađžarima itd.«, kao što to čine izvesni govornici i napisi iz krugova HSS; ili se, za volju izbornih rezultata, takmičiti u potkusurivanju inorodnih skupina, kao što se to činilo, na žalost, sa sviju strana, od početka naše države, a što je dalo VRLO NEPOVOLJNE REZULTATE, BAŠ U POGRANIČNIM, DAKLE U NAJOSETLJIVIJIM KRAJEVIMA JUGOSLAVIJE.

Najgore od svega je, pak to, kada mi sami, U SVOJE MEDJUSOBNE SPOROVE UVLAČIMO INORODNE ELEMENTE, jer od toga mogu da izvuku koristi samo oni, dok šteta ide isključivo na račun državnog naroda i državne celine. Mogu Srbi i Hrvati da se natežu, bilo oko kog kraja naše države, ali ni Mađžari ni Nemci, ni Arnauti, ni Italijani nemaju u tom natezanju što da kažu, niti je dopušteno da ih zovemo u pomoć, jedni protiv drugih. Pa, kao što su do sada našoj nacionalnoj stvari škodile sve one grupe i režimi, koji su, iz partijskih interesa, podupirali inorodni živalj protiv domačeg, tako i sada najveća šteta iz naših medjusobnih sporova može da nastane onda, ako Hrvati budu mazili inorodne elemente protiv Srba i obratno.

Hrvatski nacionalizam se danas i suviše ističe, vis-a-vis srpstva ili jugoslovenstva, ali zato i mađžarska i nemačka manjina prenose centre svoje akcije u Zagreb, videći tu vrlo podesno tlo za rad. Sličnih nastranosti ima i kod srpskih grupa, a nekada ih je bilo mnogo više. Medjutim, nije ovo

Za „Sokolski Glasnik“!

Savez Sokola K. J. uputio je okružnicu svima župama u kojoj između ostalog kaže:

U naročitim okružnicama i u člancima „Sokolskog glasnika“ istaknuta je žalosna pojava, da PRILIČAN BROJ SOKOLSKIH JEDINICA NIJE PRETPLAČEN NA SOKOLSKE LISTOVE. Štete od toga teške su i sa ideološkog i sa gledišta finansijske pojedinih listova. Naročito skrećemo pažnju na činjenicu, da „SOKOLSKI GLASNIK“, glavni organ Saveza SKJ, ne broji među svoje pretplatnike jedan deo društava i četa. U današnjim prilikama, kad je duhovna jednodušnost i organizaciona solidarnost sokolstvu najpotrebnija, „SOKOLSKI GLASNIK“, sa svojom misijom ujednačavanja gledišta, pravilnog obaveštavanja i podizanja duhova, NEOPHODNO JE POTREBAN U SVAKOJ SOKOLSKOJ JEDINICI, koja iskreno misli da pravilno sokoluje i pravilno sokolski radi. Konačno, otkolnost da sve sokolske jedinice budu pretplaćene na „Sokolski glasnik“, koristila bi i samoj kancelariji Saveza, jer bi se mnogobrojna službena obaveštenja mogla da saopštavaju samo preko „Sokolskog glasnika“ i da se na taj način uštede troškovi oko okružnica, raspisa itd.

Stoga pozivamo br. župu da PREDUZME SVE DA SVAKA NJENA JEDINICA, DRUŠTVO I ČETA, BUDU PRETPLAČENI NA „SOKOLSKI GLASNIK“. Napominjemo br. upravi župe, da bi bilo potrebno da se na Glasnik pretplate i članovi uprave sokolske župe.

DRUGA RADIO-REPORTAŽA

Druga radio-reportaža Saveza Sokola održaće se u petak, 29 marta u 7.15 na večer. Svi Sokoli treba da je čuju!

država Srba, Hrvata, Slovenaca, Nemaca, Mađžara itd., već država Srba, Hrvata, i Slovenaca, dakle ISKLJUČIVO JUGOSLOVENA, u kojoj, kao i u svima, pa i najhomogenijim državama Evrope, žive još neke inorodne manjine. Ali ni u jednoj od tih država te manjine nemaju prava da odlučuju o vođenju osnovne državne i nacionalne politike, ili da čak presudjuju u sporovima koji se odnose na interese državnog naroda.

Svaki onaj, koji ih u to uvlači, radi ne samo protiv jugoslovenstva, već i protiv srpstva, hrvatstva i slovenaštva. A sokolstvo, kome su nacionalni interesi iznad svega, i kome je i najljući protivnik, ako je Srbin, Hrvat ili Slovenac, sto puta bliži od inorodca, treba da pazi, da se takav protunarodni rad svuda suzbija i da se na svakom koraku imaju U PRVOM REDU PRED OČIMA INTERESI JUGOSLOVENSKE DRŽAVE I NARODA.

Kamo sve ovo vodi?

U ovim teškim danima, u bivšoj Primorskoj banovini, sokoli sa bolom, ali i ponosom gledaju na prilike u kojima je sokolstvo moralo raditi za vreme tuđinske, austrijske vlasti i na žrtve, koje je doprinosilo za provadanje sokolske misli. Jer sokolska misao bila je i onda, ne samo plemenska, već i šira: jugoslovenska i slovenska. Zato je sokolstvo bilo zlo videno od austrijskih državnih i vojnih vlasti, jer su one razumele da ta misao traži oslobođenje Srba, Hrvata i Slovenaca od tuđinske vlasti, ujedinjenje svih Južnih Slovena. Za to su g. 1914 sokolska društva bila raspuštena, a videniji sokoli utamničeni i mučeni.

Sokolstvo je, za bivše Austro-Ugarske imalo i domaćih protivnika, pa su mnogi omrčili obraz i izgubili dušu denuncirajući sokole austrijskim vlastima. Ti denuncijanti su se šepurili u ondašnjem društvenom i javnom životu, dobivali razne časti i crpli svakojake pogodnosti i koristi. Sokoli su dostojanstveno izdržali sva ta poniženja, i nisu nikad izgubili dostojanstvo čoveka, ostajući i u najtežim danima svesni i puni vere u slobodu i jedinstvo Srba, Hrvata i Slovenaca. Mnogi od njih nisu imali sreću da to dožive, a oni koji jesu, doživeli su posle svih tih nevolja, — još i bolnija razočarenja. Ne zato, što se raniji protivnici i negati nisu progonili, što nisu ispaštali grehe učinjene narodu i domovini, nego što su ti izrodi, umesto kazne, bili nagrađeni za svoj austrijski rad, koji je nacionalnim i sokolskim borbama, pribavio toliko patnja, nevolja i nesreća.

Naše su prilike, odmah u početku oslobođenja, posle

talijanske okupacije, bile takve, da su protunarodni slugani znali vešto iskoristiti strančarske spekulacije i slabosti, znali su se snaći i iskuljiti onako, kako je bilo u prilog vodećim strančarima, pa su dobivali zgodna, unosna i uplivna mesta, otkle su opet mogli škoditi svojim bivšim žrtvama i progoniti ih. I sokoli idealisti, držeći se one: „Ni koristi ni slave“, ostali su zapostavljeni i za vreme onih režima, koji su se najviše hvalisali jugoslovenstvom i najviše ga kompromitovali, da opet, u obratnim prilikama, posle narodnog sporazuma, dožive drugo, gorko razočaranje: da za svoj dosledni, nesebični pošten rad za Kralja i Jugoslaviju budu opet proganjani, izbačeni iz službe, premeštani u najzabitnija mesta, da budu napadani i tučeni kao najgori zločinci.

Mislimo, da nema na svetu države, u kojoj se dopušta da se progone borci slobode i jedinstva države, pioniri ljubavi, bratstva i sretne budućnosti, kao što je to slučaj kod nas, sa sokolima i Jugoslovenima. S jedne strane smo izloženi sili i nepravdi, a sa druge prepušteni sudbini.

Kamo vodi, dokle će dovesti i komu može da koristi ovaj gubitak svaćanja prave narodne i državne orijentacije, ovo naopako shvaćanje dužnosti prema požrtvovanim i nesebičnim nacionalnim radnicima? Nama sigurno ne, nego tuđincima, koji i danas, posle našeg oslobođenja, imaju na raspolaganje dosta besvesnih, koji hoće da ruše slobodu, koju smo velikim mukama stekli. Ali, — ne dao Bog, — dode li sve to ponovo u opasnost, opet će sokoli i jugoslovenski nacionalnosti biti ti, koji će se prihvatiti posla da „bez koristi i slave“ leče i spašavaju ono, što su smušenjaci pokvarili i da grade ono, što su nerazumni i tesnogrudi špekulan-ti razrušili.

Šibenik.

A. V.

IZ UREDNIŠTVA

Zbog tehničkih razloga, današnji broj „Sokolskog Glasnika“ izlazi iznimno na šest strana. Idući brojevi će izlaziti redovno na osam strana.

